

František Matoušek

AKA
Francis
de Nim
Obrazy
a kytka

GAVU Cheb 10/4–15/6 2025 vernisáž 9. dubna v 17.00

Retrospektivní výstava Františka Matouška nazvaná *Obrazy a kytka*, spojená s vydáním stejnojmenné monografie, představuje jeho dosavadní zhruba třicetiletou výtvarnou dráhu. Během ní přicházel s tématy, jež přirozeně rezonovala s jeho životní zkušeností, zprvu více razantními a generačně podmíněnými, postupem času stále více osobními a nadčasovými.

Akademii výtvarných umění v Praze začal studovat až poměrně pozdě, v roce 1993, už během studia se však prosadil do špičky aktuálního umění. Spolu se spolužáky z ateliéru Jiřího Davida tehdy založili skupinu Luxsus, jedno z důležitých uskupení devadesátých let. Název vznikl chybnou transkripcí slova „luxus“, to mu však dodalo originalitu a další významovou rovinu, odrážející ambivalentní vztah k tomuto termínu. Ten sice odkazoval k tematice jejich děl, zobrazujících ikony popkultury nebo svět masmédií, ovšem vždy s jistou ironií. Významným skupinovým projevem byly společné obrazy, které malovali zejména ve dvojici s Jakubem Špaňhelem. Vedle nich na výstavách Luxsusu prezentoval například objekty pokryté korálky. Jeden z nich, *Tutu*, nazvaný podle alba Milese Davise, jehož základem jsou umělé květiny nalezené v hřbitovním kontejneru, jsme vložili i do titulu této výstavy. Jednak se svým objektovým charakterem vymyká ze zbytku vystavených prací, jednak zaujímá zásadní místo v autorově biografii, neboť se objevil na jeho průlomovém vystoupení na výstavě *Mrtvé duše* (1998) a následně i na obálce jeho prvního katalogu k výstavě v Galerii MXM (1999).

A především už tehdy vytvářel své první obrazy z párané džínoviny... Tuto originální techniku neopustil dodnes a postupem času se z ní stalo jeho osobní signum, což před časem podpořil tím, že v narážce na dením začal používat umělecký pseudonym Francis de Nim. Zprvu pracoval s džínovinou v metráži a obraz vytvářel na její světlejší rubové straně, kdy vypáraním bílých nití vznikaly tmavé plochy. Později začal využívat tmavší lícovou stranu a také staré džiny, když do zobrazení zapojuje i stopy opotřebení nebo švy.

Studium akademie zakončil v roce 1999 kolekcí obrazů malovaných akrylem. Svým hladkým rukopisem připomínaly fotografii, kterou téměř vždy využíval jako předlohu, zároveň přímo parafrázovaly určité fotografické žánry, například módní, sportovní či hudební fotografie. Zčásti v nich ještě přetrvávala ikonografie Luxsusu, zejména se v nich ale zabýval světem výtvarného provozu a svým místem v něm, a to opět v (sebe) ironické distanci.

Jestliže v těchto obrazech přicházel s originálními tématy, která se v našem prostředí předtím nikdy neobjevila a byla inspirována soudobou vizualitou, po absoltoriu se překvapivě obrátil k naprosto tradičním žánrům portrétu a hlavně krajiny. Vrátil se také k džínovině, nově v kombinaci s malbou. Svě krajiny zpočátku maloval tak, že si motiv vyfotil a zpracoval ho pak v ateliéru, stále více ho však přitahovala malba v pléneru, z níž učinil další výrazný princip své práce. V roce 2001 poprvé navštívil New York, a poté tam jezdil téměř každý rok na delší pobyty. O něco později si objevil ještě jedno místo, které v jeho tvorbě sehrálo podobně určující roli – pláž Benirrás na ostrově Ibiza. Před několika lety se jeho vášeň pro plenérovou krajinomalbu odrazila i v zájmu o životy impresionistů a pointilistů, které zobrazil v sérii portrétů.

Dalším významným námětovým okruhem pro něj od počátku byla hudba. V poslední době věnoval rozsáhlý cyklus například zpěvačce Nico a jejímu legendárnímu koncertu v hospodském sále v Brně-Kníničkách v roce 1985. Z oblasti kinematografie jej inspiroval především Saurův *Starý dům uprostřed Madridu* s Geraldinou Chaplinovou, který se už na akademii stal podnětem pro jeho vůbec první obraz vytvořený páraním džínoviny. Tento film byl pro něj důležitý zobrazením dospívání během totality a také ústředním motivem vztahu hlavní hrdinky k její matce. Maminka byla totiž zásadní osobností i pro něj a on její podobu zachytil na několika portrétech, vždy spojených s určitými symbolickými významy. Rodina, zejména jeho dvě děti, se stala dalším klíčovým tématem děl Františka Matouška po roce 2000 a je jí věnován závěrečný sál výstavy.

Marcel Fišer

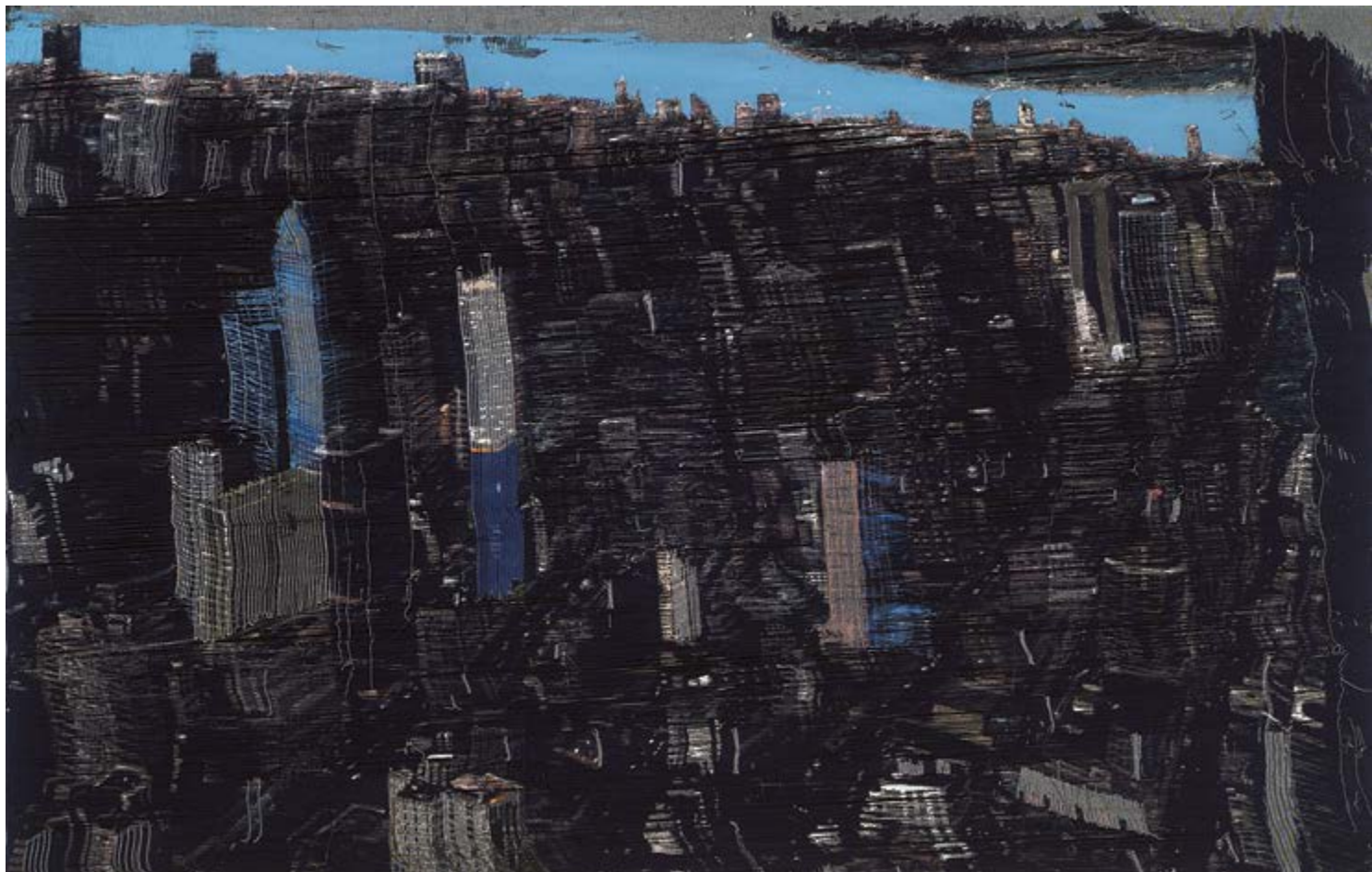
↓Wen Kroy, 2004, akryl na párané riflovině / acrylic on ripped denim, 90×140 cm, soukromá sbírka / private collection

Tutu, 1996, umělé kytky, korálky / artificial flowers, beads, v. / h. 32 cm, Sbirka Roberta Runtáka

Kissáci / Kiss, 1996, páraná riflovina / ripped denim, 40×35 cm, soukromá sbírka / private collection

František Matoušek's retrospective exhibition entitled *Pictures and a Bouquet*, accompanied by a monograph of the same name, is a presentation of his 30-year artistic career. During this period, he has developed themes that naturally resonate with his life experience, at first more radical and generationally conditioned, but over time increasingly personal and timeless.

His studies at the Academy of fine arts in Prague began relatively late, in 1993, but he swiftly established himself at the top of the contemporary art scene. He and his fellow-classmates in Jiří David's studio founded Luxsus, one of the most substantial groups of the 1990s. The name was actually a mistake in transcription of the word 'luxus' [luxury], but this lent it originality and another level of meaning, reflecting the artists' ambivalent relationship to the term. Although it truly referred to the theme of their works, depicting pop culture icons or the world of mass media, it was always with a certain irony. Joint paintings, mainly with Jakub Špaňhel, was an important group expression.

Shown alongside Matoušek's paintings in the Luxsus exhibitions were his objects covered with beads. One of them, *Tutu*, named after a Miles Davis album and based on artificial flowers found in a container in a cemetery, is also included in the exhibition's title. In one sense, the fact that it's an object means the character of the piece stands out from the rest of the exhibited works, and in another sense, it occupies a special place in the artist's biography, as it appeared in his breakthrough performance at the exhibition *Mrtvé duše* (*Dead Souls*, 1998) and subsequently on the cover of his first catalogue for the exhibition at the MXM Gallery (1999).

Most significantly, Matoušek made his initial images from ripped denim... He has not abandoned this original technique to this day, and indeed over time it has become his personal signature, further emphasised some time ago by his adoption of the artistic pseudonym Francis de Nim. At the start he worked with lengths of denim and created the image on its lighter reverse side, tearing out the white threads to obtain dark areas. Later he utilised the darker frontside and also old jeans, incorporating traces of wear or seams into the depiction.

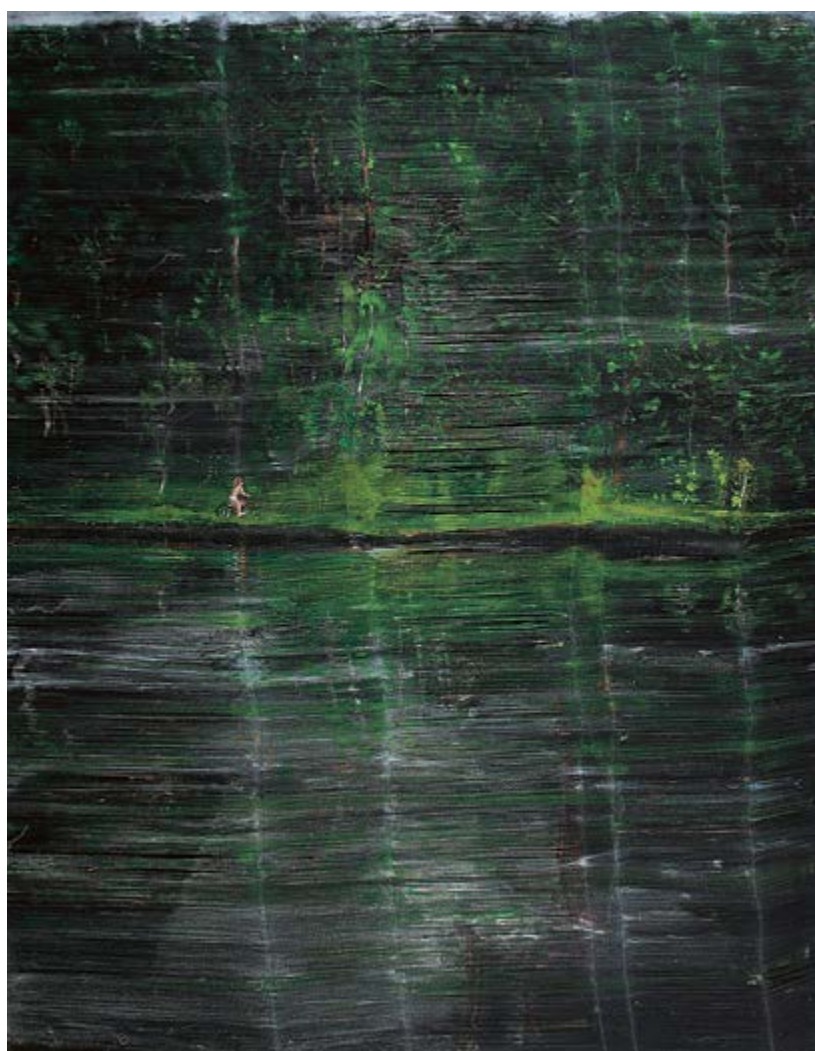
In 1999 Matoušek completed the Academy with a collection of paintings in acrylic.

With their slick style, they resembled photographs, which he almost always used as

a source while at the same time directly paraphrasing certain photographic genres, such as fashion, sports, and music photography. In part, the iconography of Luxsus still lingered in them, but in particular he dealt with the world of art and his place in it, again with a (self-)ironic distance.

If in these paintings he came up with original themes that had never appeared in our milieu before and were inspired by contemporary visuality, after graduating he surprisingly turned to the thoroughly traditional genres of portraiture, and principally landscapes. He also went back to using denim, now in combination with painting. To begin with, he created his landscapes by photographing the motif and then painting the image in the studio, but he was increasingly attracted to plein-air painting, and that became another prominent tenet of his work. New York, which he visited for the first time in 2001, was crucial for him, and he proceeded to go for extended stays there nearly every year. A while later he discovered another place that played a similarly noteworthy role in his work – Cala Benirrás, a beach on the island of Ibiza. A few years ago, Matoušek's passion for plein-air landscape painting was reflected in his interest in the lives of the Impressionists and Pointillists, whom he depicted in a series of portraits. Another favourite topic of his from the very start, was music. Recently he devoted an extensive series to the singer Nico and her legendary concert at the village pub hall in Brno-Kníničky in 1985. Regarding film, he was distinctly impressed by Carlos Saura's *Cria Cuervos* with Geraldine Chaplin, which while he was still at the Academy had inspired his first ever image created by ripping denim. This film mattered to him due to its concept of growing up during totalitarianism and to its central theme: the main character's relationship with her mother. Matoušek's mother was a fundamental figure for him, too, and he captured her likeness in several portraits, always associated with a certain symbolic meaning. The family, especially his two children, became another key subject in František Matoušek's works after 2000, and that series is displayed in the final room of the exhibition.

Marcel Fišer

Pissarro, 2019, akryl na párané riflovině / acrylic on ripped denim, 110×75 cm, soukromá sbírka / private collection

Kolo / Bike, 2008, akryl na párané riflovině / acrylic on ripped denim, 175×135 cm, soukromá sbírka / private collection

Fixy / Markers, 2008, akryl na párané riflovině / acrylic on ripped denim, 145×175 cm, soukromá sbírka/ private collection

↓ Nico v Brně (König) / Nico in Brno (König), 2023, akryl na párané riflovině / acrylic on ripped denim, 102×160 cm

František Matoušek (*1967, Boskovice) se vyučil lakýrníkem-písmomalířem. Po povinné vojenské službě (1986-1988) se začíná více zajímat o výtvarné umění a zkouší sám tvořit. Po sametové revoluci se hlásí na AVU Praha, přijat je až napotřetí roku 1993. Se svou budoucí ženou Hanou se stěhují do Prahy, v roce 2001 se jim narodí dcera Františka a o pět let později syn Antonín. Studuje v ateliéru Jiřího Davida, kde v roce 1995 spolu s několika spolužáky zakládá skupinu Luxsus. Objevuje se na významných přehlídkách aktuálního umění (1995, *Zkušební provoz*; 1997, *Mrtvé duše*; 1998, *Snižovaný rozpočet*). V roce 1998 vystavuje poprvé samostatně (Galerie Na Bídýlku v Brně, Malá Špálovka), roku 1999 následuje zásadní výstava obrazů tematizujících výtvarný provoz v Galerii MXM. S touto kolekcí ve stejném roce diplomuje. Po absolutoriu se obrací ke krajině a k portrétu, tyto práce prezentuje v Galerii Václava Špály (2002). Další důležité výstavy doprovázené publikacemi proběhly v CSU DOX (2010) a v Trafo Gallery (2022). Počínaje rokem 2009 začíná spolupracovat s designérkou Monikou Drápalovou. Kolekce šatů představená na Designbloku 2012 je jedním ze dvou počínů, za které Drápalová získává prestižní ocenění Grand designér/ka roku 2013. V roce 2011 se s rodinou stěhují do vlastního domu ve Všenorech, ateliér má nadále v Praze.

František Matoušek (b.1967, Boskovice) trained as a painter-decorator. After his military service (1986-88) he became more interested in fine art and experimented with creating art himself. After the Velvet Revolution, he applied to the Academy of Fine Arts in Prague and was accepted in 1993, after the third attempt. He and his future wife, Hana, then made the move to Prague; in 2001 their daughter Františka was born and their son Antonín in 2006. At the Academy he studied in Jiří David's studio, where in 1995 he and several classmates founded the Luxsus group. Matoušek's work appeared in a few major art shows (*Zkušební provoz/Test Run*, 1995; *Mrtvé duše/Dead Souls*, 1997; *Snižovaný rozpočet/Reduced Budget*, 1998). And in 1998, he exhibited solo in Brno (Galerie Na Bídýlku) and Prague (Malá Špálovka), followed in 1999 by a major exhibition of paintings thematising artistic goings-on at Galerie MXM in Prague. He graduated with that series the same year. Afterwards Matoušek turned to landscapes and portraiture, exhibiting these works at the Václav Špála Gallery (2002). Other significant exhibitions (and accompanying publications) were held at DOX (2010) and Trafo Gallery (2022). In 2009, he began a collaboration with designer Monika Drápalová. The dress collection they presented at Designblok 2012 is one of two projects for which Drápalová won the prestigious Grand Designer of the Year award in 2013. In 2011, Matoušek and his family moved to Všenory, though his studio remains in Prague.

František Matoušek aka Francis de Nim Obrazy a kytka / Pictures and a Bouquet

GAVU Cheb, Velká galerie / Large Gallery
10. dubna – 15. června 2025 / 10 April – 15 June 2025
Út – ne 10 – 17 hod. / Tu – Su 10 a. m. – 5 p. m.
Kurátor / Curator Marcel Fišer
Ve středu 14. května v 17.00 komentovaná prohlídka
a slavnostní uvedení monografie.

Galerie výtvarného umění v Chebu,
příspěvková organizace Karlovarského kraje
náměstí Krále Jiřího z Poděbrad 16, 350 02 Cheb
www.gavu.cz

Výstavní program GAVU Cheb je podpořen z grantového programu MK ČR.
V roce 2025 vydala Galerie výtvarného umění v Chebu.
Text Marcel Fišer, grafika Kolář & Kutálek, tisk Dragon Press, s. r. o., náklad 500 ks.